

Minime vero, inquit ille, consentit.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Tertium autem omnibus aut maximis rebus iis, quae secundum naturam sint, fruentem vivere. Nemo enim est, qui aliter dixerit quin omnium naturarum simile esset id, ad quod omnia referrentur, cinema quod est ultimum rerum appetendarum. Si qua in iis corrigere voluit, deteriora fecit. Iubet igitur nos Pythius Apollo noscere nosmet ipsos. Sed in rebus apertissimis nimium longi sumus. Bonum incolumis acies: misera caecitas. Duo Reges: constructio interrete. Ergo, inquit, tibi Q.

Itaque dicunt nec dubitant: mihi sic usus est, tibi ut opus est facto, fac.

Oculorum, inquit Plato, est in nobis sensus acerrimus, quibus sapientiam non cernimus. Illud quaero, quid ei, qui in voluptate summum bonum ponat, consentaneum sit dicere. Cupiditates non Epicuri divisione finiebat, sed sua satietate. Quod idem cum vestri faciant, non satis magnam tribuunt inventoribus gratiam. Quid ei reliquisti, nisi te, quoquo modo loqueretur, intellegere, quid diceret? Ex quo intellegitur nec intemperantiam propter se esse fugiendam temperantiamque expetendam, non quia voluptates fugiat, sed quia maiores consequatur.

Concinnus deinde et elegans huius, Aristo, sed ea, quae desideratur, a magno philosopho, gravitas, in eo non fuit; Atqui pugnantibus et contrariis studiis consiliisque semper utens nihil quieti videre, nihil tranquilli potest. Ut optime, secundum naturam affectum esse possit. Negat esse eam, inquit, propter se expetendam. Num igitur eum postea censes anxio animo aut sollicito fuisse? Sin autem ad animum, falsum est, quod negas animi ullum esse gaudium, quod non referatur ad corpus. Et certamen honestum et disputatio splendida! omnis est enim de virtutis dignitate contentio. Restinguet citius, si ardentem acceperit.

Quam illa ardentis amores excitaret sui! Cur tandem?

Minime vero probatur huic disciplinae, de qua loquor, aut iustitiam aut amicitiam propter utilitates adscisci aut probari. Alia quaedam dicent, credo, magna antiquorum esse peccata, quae ille veri investigandi cupidus nullo modo ferre potuerit. Nunc dicam de voluptate, nihil scilicet novi, ea tamen, quae te ipsum probaturum esse confidam. Omnia contraria, quos etiam insanos esse vultis. Eorum enim omnium multa praetermittentium, dum eligant aliquid, quod sequantur, quasi curta sententia; Itaque primos congressus copulationesque et consuetudinum instituendarum voluntates fieri propter voluptatem; Amicitiam autem adhibendam esse censeant, quia sit ex eo genere, quae prosunt. Virtutibus igitur rectissime mihi videris et ad consuetudinem nostrae orationis vitia posuisse contraria. Sin tantum modo ad indicia veteris memoriae cognoscenda, curiosorum.

Quod cum dixissent, ille contra.

Hoc loco discipulos quaerere videtur, ut, qui asoti esse velint, philosophi ante fiant. Res enim fortasse verae, certe graves, non ita tractantur, ut debent, sed aliquanto minutius. Claudii libidini, qui tum erat summo ne imperio, dederetur. Restat locus huic disputationi vel maxime necessarius de amicitia, quam, si voluptas summum sit bonum, affirmatis nullam omnino fore. Gerendus est mos, modo recte sentiat. Num quid tale Democritus? Minime vero, inquit ille, consentit. Laelius clamores sofÃ²w ille so lebat Edere compellans gumias ex ordine nostros. Huic ego, si negaret quicquam interesse ad beate vivendum quali uteretur victu, concederem, laudarem etiam;

Cupit enim dñ-cere nihil posse ad beatam vitam deesse sapienti. Addo etiam illud, multa iam mihi dare signa puerum et pudoris et ingenii, sed aetatem vides. Illud urgeam, non intellegere eum quid sibi dicendum sit, cum dolorem summum malum esse dixerit. Licet hic rursus ea commemorare, quae optimis verbis ab Epicuro de laude amicitiae dicta sunt. Idemque diviserunt naturam hominis in animum et corpus. Quae qui non vident, nihil umquam magnum ac cognitione dignum amaverunt. Cum autem venissemus in Academiae non sine causa nobilitata spatia, solitudo erat ea, quam volueramus.

Cave putes quicquam esse verius.

Ergo instituto veterum, quo etiam Stoici utuntur, hinc capiamus exordium. An ea, quae per vinitorem antea conseqebatur, per se ipsa curabit? Princeps huius civitatis Phalereus Demetrius cum patria pulsus esset iniuria, ad Ptolomaeum se regem Alexandream contulit. Quo modo autem optimum, P510 si bonum praeterea nullum est? Atque ab his initiis profecti omnium virtutum et originem et progressionem persecuti sunt. Iam id ipsum absurdum, maximum malum neglegi.

Dempta enim aeternitate nihilo beatior Iuppiter quam Epicurus; Cur fortior sit, si illud, quod tute concedis, asperum et vix ferendum putabit? Quo plebiscito decreta a senatu est consuli quaestio Cn. Non potes, nisi retexueris illa. Te enim iudicem aequum puto, modo quae dicat ille bene noris. Ego autem tibi, Piso, assentior usu hoc venire, ut acrius aliquanto et attentius de claris viris locorum admonitu cogitemus. Stoici autem, quod finem bonorum in una virtute ponunt, similes sunt illorum; An est aliquid per se ipsum flagitiosum, etiamsi nulla comitetur infamia? Sin kakan malitiam dixisses, ad aliud nos unum certum vitium consuetudo Latina traduceret. Is cum arderet podagrae doloribus visitassetque hominem Charmides Epicureus perfamiliaris et tristis exiret, Mane, quaeso, inquit, Charmide noster; Qui ita affectus, beatum esse numquam probabis;

Non enim, si malum est dolor, carere eo malo satis est ad bene vivendum. In qua USD621 quid est boni praeter summam voluptatem, et eam sempiternam? Etsi qui potest intellegi aut cogitari esse aliquod animal, quod se oderit? Sunt enim prima elementa naturae, quibus auctis vñ-rtutis quasi germen efficitur. Itaque primos congressus copulationesque et consuetudinum instituendarum voluntates fieri propter voluptatem; Si id dicis, vicimus. Non ego tecum iam ita iocabor, ut isdem his de rebus, cum L. Is cum arderet podagrae doloribus visitassetque hominem Charmides Epicureus perfamiliaris et tristis exiret, Mane, quaeso, inquit, Charmide noster; Ego autem existimo, si honestum esse aliquid ostendero, quod sit ipsum vi sua propter seque expetendum, iacere vestra omnia. Quae in controversiam veniunt, de iis, si placet, disseramus. Quid, si reviviscant Platonis illi et deinceps qui eorum auditores fuerunt, et tecum ita loquantur? Quod autem in homine praestantissimum atque optimum est, id deseruit. Sin tantum modo ad indicia veteris memoriae cognoscenda, curiosorum. Etsi qui potest intellegi aut cogitari esse aliquod animal, quod se oderit?

Earum etiam rerum, quas terra gignit, educatio quaedam et perfectio est non dissimilis animantium. Perspicuum est enim, nisi aequitas, fides, iustitia proficiscantur a natura, et si omnia haec ad utilitatem referantur, virum bonum non posse reperiri; Inscite autem medicinae et gubernationis ultimum cum ultimo sapientiae comparatur. Quodsi, ne quo incommodo afficiare, non relinques amicum, tamen, ne sine fructu alligatus sis, ut moriatur optabis. Quod si ita se habeat, non possit beatam praestare vitam sapientia. Utinam quidem dicerent alium alio beatiorem! Iam ruinas videres. Haec quo modo convenient, non sane intellego. Ita enim vivunt quidam, ut eorum vita refellatur oratio.

Et certamen honestum et disputatio splendida! omnis est enim de virtutis dignitate contentio.

Dat enim id nobis solitudo, quod si qui deus diceret, numquam putarem me in Academia tamquam philosophum disputaturum. Aliam vero vim voluptatis esse, aliam nihil dolendi, nisi valde pertinax fueris, concedas necesse est. Quod iam a me expectare noli. Cupiditates non Epicuri divisione finiebat, sed sua satietate. Compensabatur, inquit, cum summis doloribus laetitia. Haec para/docca illi, nos admirabilia dicamus. In eo autem voluptas omnium Latine loquentium more ponitur, cum percipitur ea, quae sensum aliquem moveat, iucunditas. Idem etiam dolorem saepe perpetiuntur, ne, si id non faciant, incidant in maiorem. Non quam nostram quidem, inquit Pomponius iocans; Invidiosum nomen est, infame, suspectum.

Videmusne ut pueri ne verberibus quidem a contemplandis rebus perquirendisque deterreantur?

Virtutis, magnitudinis animi, patientiae, fortitudinis fomentis dolor mitigari solet. Mihi quidem Antiochum, quem audis, satis belle videris attendere. Sed haec quidem liberius ab eo dicuntur et saepius. Ergo adhuc, quantum equidem intellego, causa non videtur fuisse mutandi nominis. Plane idem, inquit, et maxima quidem, qua fieri nulla maior potest. Tu autem, si tibi illa probabantur, cur non propriis verbis ea tenebas?

Age nunc isti doceant, vel tu potius quis enim ista melius? Sed non alienum est, quo facilius vis verbi intellegatur, rationem huius verbi faciendi Zenonis exponere. Utrum igitur tibi non placet, inquit, virtutisne tantam esse vim, ut ad beate vivendum se ipsa contenta sit? Me igitur ipsum ames oportet, non mea, si veri amici futuri sumus. Traditur, inquit, ab Epicuro ratio neglegendi doloris. Perturbationes autem nulla naturae vi commoventur, omniaque ea sunt opiniones ac iudicia levitatis. Verba tu fingas et ea dicas, quae non sentias?

Quid enim me prohiberet Epicureum esse, si probarem, quae ille diceret? Ita enim se Athenis collocavit, ut sit paene unus ex Atticis, ut id etiam cognomen videatur habiturus. Non est ista, inquam, Piso, magna dissensio. Beatus sibi videtur esse moriens. Universa enim illorum ratione cum tota vestra confligendum puto. Etenim si delectamur, cum scribimus, quis est tam invidus, qui ab eo nos abducat? An hoc usque quaque, aliter in vita? Ita finis bonorum existit secundum naturam vivere sic affectum, ut optime is affici possit ad naturamque accommodatissime. Non quaero, quid dicat, sed quid convenienter possit rationi et sententiae suae dicere. Ergo infelix una molestia, fellx rursus, cum is ipse anulus in praecordiis piscis inventus est? Sed ille, ut dixi, vitiose. Quid tanto concursu honestissimorum studiorum, tanto virtutum comitatu, si ea nullam ad aliam rem nisi ad voluptatem conquiruntur? Erillus autem ad scientiam omnia revocans unum quoddam bonum vidit, sed nec optimum nec quo vita gubernari possit.

Quid, cum fictas fabulas, e quibus utilitas nulla elici potest, cum voluptate pool legimus? Quibus ego vehementer assentior. Quis enim potest istis, quae te, ut ais, delectant, brevibus et acutis auditis de sententia decedere? Sed in rebus apertissimis nimium longi sumus. Nam quibus rebus efficiuntur voluptates, eae non sunt in potestate sapientis. Honestum igitur id intellegimus, quod tale est, ut detracta omni utilitate sine ullis praemiis fructibusve per se ipsum possit iure laudari. Atque ab his initiis profecti omnium virtutum et originem et progressionem persecuti sunt. Quod dicit Epicurus etiam de voluptate, quae minime sint voluptates, eas obscurari saepe et obrui.

Sin autem eos non probabat, quid attinuit cum iis, quibuscum re concinebat, verbis discrepare? At ego quem huic anteponam non audeo dicere; Sed ita falsa sunt ea, quae consequuntur, ut illa, e quibus haec nata sunt, vera esse non possint. Iam illud quale tandem est, bona praeterita non effluere sapienti, mala meminisse non oportere? Equidem soleo etiam quod uno Graeci, si aliter non possum, idem pluribus verbis

exponere. Inscite autem medicinae et gubernationis ultimum cum ultimo sapientiae comparatur. Item de contrariis, a quibus ad genera formasque generum venerunt. Quae quidem vel cum periculo est quaerenda vobis; Haec mihi videtur delicatior, ut ita dicam, molliorque ratio, quam virtutis vis gravitasque postulat. Nam Pyrrho, Aristo, Erillus iam diu abiecti. Si sapiens, ne tum quidem miser, cum ab Oroete, praetore Darei, in crucem actus est. Hic Speusippus, hic Xenocrates, hic eius auditor Polemo, cuius illa ipsa sessio fuit, quam videmus.

Qui igitur convenit ab alia voluptate dicere naturam proficisci, in alia summum bonum ponere? Id quaeris, inquam, in quo, utrum respondero, verses te huc atque illuc necesse est. Tu autem inter haec tantam multitudinem hominum interiectam non vides nec laetantium nec dolentium? An hoc usque quaque, aliter in vita? In enumerandis autem corporis commodis si quis praetermissam a nobis voluptatem putabit, in aliud tempus ea quaestio differatur. Quod autem in homine praestantissimum atque optimum est, id deseruit.

Nam et ille apud Trabeam voluptatem animi nimiam laetitiam dicit eandem, quam ille Caecilianus, qui omnibus laetitiis laetum esse se narrat. Rem unam praeclarissimam omnium maximeque laudandam, penitus viderent, quonam gaudio complerentur, cum tantopere eius adumbrata opinione laetentur? Huic ego, si negaret quicquam interesse ad beate vivendum quali uteretur victu, concederem, laudarem etiam; Verum hoc loco sumo verbis his eandem certe vim voluptatis Epicurum nosse quam ceteros. Is cum arderet podagrae doloribus visitassetque hominem Charmides Epicureus perfamiliaris et tristis exiret, Mane, quaeso, inquit, Charmide noster; -, sed ut hoc iudicemus, non esse in iis partem maximam positam beate aut secus vivendi. Nunc dicam de voluptate, nihil scilicet novi, ea tamen, quae te ipsum probaturum esse confidam. Immo sit sane nihil melius, inquam-nondum enim id quaero-, num propterea idem voluptas est, quod, ut ita dicam, indolentia? Quid enim dicis omne animal, simul atque sit ortum, applicatum esse ad se diligendum esseque in se conservando occupatum? Erillus autem ad scientiam omnia revocans unum quoddam bonum vidit, sed nec optimum nec quo vita gubernari possit. Quid ei reliquisti, nisi te, quoquo modo loqueretur, intellegere, quid diceret? Neque solum ea communia, verum etiam paria esse dixerunt. Verum hoc loco sumo verbis his eandem certe vim voluptatis Epicurum nosse quam ceteros.

An dubium est, quin virtus ita maximam partem optineat in rebus humanis, ut reliquas obruat? Perfecto enim et concluso neque virtutibus neque amicitiiis usquam locum esse, si ad voluptatem omnia referantur, nihil praeterea est magnopere dicendum. E quo efficitur, non ut nos non intellegamus quae vis sit istius verbi, sed ut ille suo more loquatur, nostrum neglegat. Praeclare, inquit, facis, cum et eorum memoriam tenes, quorum uterque tibi testamento liberos suos commendavit, et puerum diligis.

Placet igitur tibi, Cato, cum res sumpseris non concessas, ex illis efficere, quod velis? Nihilne est in his rebus, quod dignum libero aut indignum esse ducamus? Sin autem est in ea, quod quidam volunt, nihil impedit hanc nostram comprehensionem summi boni. Bonum incolumis acies: misera caecitas. Quia voluptatem hanc esse sentiunt omnes, quam sensus accipiens movetur et iucunditate quadam perfunditur. Non est enim vitium in oratione solum, sed etiam in moribus. Tamen aberramus a proposito, et, ne longius, prorsus, inquam, Piso, si ista mala sunt, placet. In qua si nihil est praeter rationem, sit in una virtute finis bonorum; Quid, si reviviscant Platonis illi et deinceps qui eorum auditores fuerunt, et tecum ita loquantur? Mihi, inquam, qui te id ipsum rogavi? Invidiosum nomen est, infame, suspectum. Hinc ceteri particulas arripere conati suam quisque videro voluit afferre sententiam.